

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-11-25

Diarienummer:
UBN-2018-2934

Handläggare:
Olle Bergh

Lärares och förskollärares utvecklingsvägar

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbetet enligt den inriktning som redovisas i ärendet med förslag på insatser och aktiviteter för år 2021,
2. **att** arbetet samordnas med den övergripande processen med ny kompetensförsörjningsplan för hela Uppsala kommun.

Ärendet

Sammanfattning

Flertalet tidigare beslutade aktiviteter pågår med fortlöpande avtal. Detta gäller rekryteringsutbildningen för blivande skolledare och behörighetsgivande utbildningar till förskollärare och specialpedagog. Den professionsfördjupning som äger rum via poänggivande kurser avtalas löpande utifrån efterfrågan.

I ärendet beskrivs en inriktning och förslag på insatser och aktiviteter för år 2021.

Utöver statliga karriärlärare avser förvaltningen att upprätta en lokal variant av karriärlärare för ökad likvärdighet med benämningen *utvecklingslärare*. Härigenom möjliggörs karriärlärare för ökad likvärdighet även i förskolan och på enheter som inte identifieras nationellt. Utlysning av lektorat genomförs inför läsårstarten 2021-22 även i grundskolan. I ärendet beskrivs också insatser i form av skolformsvisa nätverk, strategigrupper, förstärkt HR-stöd, fokusdagar för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande inslag samt systematiserad vägledning och handledning inom elevhälsans olika professioner. Förvaltningens förslag är att det i ärendet beskrivna arbetet samordnas med den övergripande processen med ny kompetensförsörjningsplan för hela Uppsala kommun.

Bakgrund

Utbildningsnämnden fastställde i november 2017 (UBN-2016-4870) en plan för strategisk kompetensförsörjning 2017–2022. Planen innehåller ett flertal aktiviteter som syftar till att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kvalificerad personal. En politisk referensgrupp deltog under 2017-18 i arbetet med att ta fram en kompletterande handlingsplan som rör lärare och förskollärares utvecklingsvägar särskilt.

Utbildningsnämnden beslutade 2018-05-21 att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra förslaget om utvecklingsvägar som innehåller de tre vägarna lärarprofession, ledarskapsprofession och karriärbyte.

I nämndens verksamhetsplan för 2020 framgår att nämndens beslut från 2018 om utvecklingsvägar ska revideras. Reviderat förslag behandlas vid nämndens sammanträde i december 2020.

Föredragning

Nedan redovisas en sammanfattning av beslut och uppföljning av resultat kring utvecklingsvägarna: lärarprofession, ledarskapsprofession och karriärbyte.

Lärarprofession

För att nå ökad måluppfyllelse och för en stärkt profession betonades att det i första hand är avgörande att utvecklingsperspektivet är starkt inom ramen för varje lärares ordinarie uppdrag. Detta kompletteras med utvecklingsrollerna lektor, förstelärare och utvecklingsgruppsledare. För att stärka lärare i sin utveckling av undervisningen och skapa ännu bättre möjligheter för en högre måluppfyllelse inrättades ett akademiskt utvecklingsspår med poänggivande kurser på avancerad nivå. Kurserna skapar möjlighet på individuell nivå för medarbetare att gå vidare mot en magister- eller masterexamen.

Två kurser beslutades. En professionsförstärkande kurs på masternivå om 7,5 HP. Denna kurs har tagits fram i samarbete med Uppsala universitet. Kursen har anpassats för respektive skolform och inriktats mot förskollärares och lärares praktik. Den andra kursen är Uppsala universitets befintliga kurs på masternivå i handledning av lärarstudenter, också den på 7,5 HP. Kursen ställs som krav för alla handledare på partnerskolor.

Uppföljning av lärarprofession 2018-2020. Antalet förstelärare och lektorer styrs av statsbidragets omfattning. Alla lektorer är anställda inom gymnasiet och antalet ligger sedan några år på drygt 20, där nyrekrytering i princip lyckats balansera pensionsavgångar.

Kursen i professionsutveckling har genomförts tre gånger med inriktning mot förskola och ämneslärare samt innevarande år också mot F-5 lärare.

Huvudmannen ingår från ht-2020 i skolverkets satsning "nyanländas lärande" med insatser i alla våra skolformer. En 7,5 HP kurs på avancerad nivå i *Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt* kommer att omfatta ett hundratal lärare.

Inom ramen för finansieringen via Forum för samverkan så kommer fem till sex grundskolelärare att genomföra en 7,5 HP kurs för handledarkompetens i relation till grundskolans IBIS-satsning (Individuellt beteendestöd i skolan)

Ledarskapsprofession

Utifrån ett allt svårare externt rekryteringsläge har vikten av intern rekrytering tydliggjorts. Starka paralleller finns mellan möjligheter till karriärbyten och utvecklingsvägen ledarskapsprofession.

Beslutet innebar att olika ledarskapsroller inom skola och förskola skulle synliggöras och en planering görs för utbildningsinsatser eller andra aktiviteter, till exempel mentorsprogram, som leder till en säkrare intern försörjning av ledare.

Uppföljning av ledarskapsprofession 2018-2020. En rekryteringsutbildning för skolledare har bedrivits i samarbete med Uppsala universitet som en 7,5 HP kurs på grundläggande nivå. Under 2017-2019 har 49 lärare genomgått utbildningen. En avslutande kursomgång pågår med avslut ht-2020. En uppföljning äger rum för att säkerställa hur hög andel som efter avslutad kurs rekryteras som skolledare och som också fortsätter hos huvudmannen.

Karriärbyte

Möjligheten till karriärbyten exempelvis mellan barnskötare och förskollärare genom interna utbildningsstrategier utgör en viktig del i en planering för utvecklingsvägar.

Beslutet innebar att möjliga karriärbyten skulle identifieras och en planering tas fram för utbildningsinsatser eller andra aktiviteter, till exempel mentorsprogram, som kan underlätta karriärbyten.

Uppföljning av karriärbyten 2018-2020. Under perioden 2019-22 kommer ett sextiotal barnskötare att ha vidareutbildats till förskollärare. Denna satsning avslutas vt-2022. En uppföljning görs för att inventera hur stor andel av dessa som fortsätter inom huvudmannens verksamhet.

Inom grundskolan har statsbidraget för vidareutbildning till speciallärare under samma period används för 72 lärare. En uppföljning pågår nu för att säkerställa hur stor andel som fått speciallärarförordnande och hur stor andel som stannat hos huvudmannen. Motsvarande statsbidrag finns ej för förskolan eller gymnasieskolan.

Förslag på insatser och aktiviteter för år 2021

Lärarprofession

Utvecklingslärare

Nytt för 2020 är att det nationellt skapats en ny kategori förstelärare och lektorer för skolor med särskilt stora utmaningar. Dessa karriärlärare tilldelas statliga medel som styrs direkt mot utsatta identifierade skolor för en stärkt likvärdighet. Tjänsterna är ettåriga och lönetillägget 10 000 kr utgår till förstelärare och 15 000 till lektor för detta uppdrag.

Den nya statliga reformen passar väl in i vår ambition att stärka likvärdigheten i Uppsalas skolor. Visar det sig att tilldelade medel blir för kortsiktiga eller om vi ser behov av att prioritera andra skolor än Skolverket vill förvaltningen möjliggöra en motsvarande kommunal tjänstekonstruktion benämnd *Utvecklingslärare*. En lokal anpassning blir att förordnandena skrivs på två år mot bakgrund av den tid det erfarenhetsmässigt tar för att kunna påvisa utfall i denna typ av

utvecklingsprocesser. Mot bakgrund av att förskolan ej omfattas av den statliga karriärlärarreformen men har samma utvecklingsbehov, vill vi genom denna nya tjänstekonstruktion skapa möjligheter för karriärläraryppdrag även i förskolan. Under våren 2021 kommer förskolechefen som en konsekvens av detta att utreda villkoren för denna roll inom förskolan.

Skolformsvisa nätverk

Skolformsvisa nätverk kommer att startas med fokus på utvecklingslärare och rektorer på de identifierade enheterna. Syftet med nätverken är att kvalitetssäkra uppdrag och uppföljning/utvärdering av dessa samt skapa en plattform för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Nätverken kommer att ledas centralt av respektive skolform med bland annat stöd av förvaltningens forskningsmiljö.

Högskoleutbildningar

Fortsatt deltagande i Skolverkets satsning kring ”nyanländas lärande”. Kurs om 7,5 HP på avancerad nivå i *Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt* kommer att omfatta ett hundratal lärare i alla våra skolformer.

En handfull lärare inom grundskolan kommer att genomföra en 7,5 HP kurs för handledarkompetens i relation till grundskolans IBIS-satsning (Individuellt beteendestöd i skolan)

Förstärkt HR-stöd

Till de enheter som väljs ut att få riktade insatser kommer även ett förstärkt HR-stöd att erbjudas. Det övergripande syftet är att på dessa enheter öka andelen legitimerade, behöriga och kompetenta medarbetare. För att lyckas med detta kommer HR-partner driva samtliga steg i varje rekryteringsprocess och driva upprättandet av en kompetensförsörjningsplan tillsammans med rektor. Utifrån respektive skolas specifika behov och utmaningar görs en kartläggning utifrån kommunens HR-processer.

Systematiserad vägledning och handledning

Centrala elevhälsan ska vara ett stöd till skolornas elevhälsa och samordna/ansvara för yrkesnätverk för elevhälsans professioner, logopedier samt studie- och yrkesvägledare. Vidare skall centrala elevhälsan utveckla det nätverksstödjande arbetet för yrkesgrupperna som nämns ovan genom systematiserad vägledning och handledning.

Ledarskapsprofession

Strategigrupper för rektorer

Till de utvalda enheterna kopplas även möjlighet till extra stöd under viss tid via strategigrupper. Strategigruppernas uppdrag utgår från verksamhetens behov för att lyckas i sitt likvärdighetsuppdrag. Strategigrupper bemannas av kompetens från aktuell skolform, medarbetare från systemstöd (analytiker och statistiker) samt från stabsfunktioner. Även andra kompetenser kan adderas till en strategigrupp efter behov. Syftet är att genom ett spektrum av kompetenser och perspektiv ge rektor stöd och support i såväl planerings- som genomförandefas.

Fokusdagar för ledningsgrupper

För att ge stöd till förvaltningens förskole- och skolledning i att utveckla sitt eget analysarbete och att planera framtida utveckling kommer fokusdagar att skapas. Där ges möjlighet att på djupet utvärdera och analysera de egna resultaten för varje enhet, göra prioriteringar och planera aktiviteter, insatser och åtgärder och därigenom ha ett ökat ägarskap. Fokusdagarna ger utrymme för erfarenhetsutbyte och innehåller kompetenshöjande inslag i form av föreläsare eller interna inspirationsberättelser utifrån best practice.

Karriärbyte*Lektorat*

Grundskolan har under läsåret 2019-20 inventerat antalet lektorsbehöriga lärare och kommer under läsåret 2020-21 att utlysa lektorsuppdrag. Tjänster tillsätts hösten 2021.

Rekryteringsutbildning

Rekryteringsutbildningen för skolledare som har bedrivits i samarbete med Uppsala universitet som en 7,5 HP kurs på grundläggande nivå fullföljs enligt avtal och utvärderas.

Karriärbyten

Avtalet med Uppsala universitet för att vidareutbilda barnskötare till förskollärare fullföljs och satsningens effekter utvärderas utifrån andel karriärbyten som lett till ny befattning hos oss som arbetsgivare.

Samordning av arbetet

Arbetet ska redovisas 2021 och arbetet ska samordnas med den övergripande processen med ny kompetensförsörjningsplan för hela Uppsala kommun.

Konsekvenser för barn/elever

En god kompetensförsörjning med tillgång till kvalificerad personal i förskolor och skolor är av avgörande betydelse för barns- och elevers utveckling.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser föreligger i ärendet

Konsekvenser för näringslivet

Inte aktuellt i ärendet

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2020-11-25

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas

Utbildningsdirektör